וועטער:
קלאר און מילדער

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910 PUBLISHED DAILY

דאס אידישע וואָרט

THE GATEWAY OF THE WEST

THE ISRAELITE PRESS

זון אויפגאנג — 6.37.
זון אונטערגאנג — 5.54.

די איינציקע אידישע צייטונג
אין מערב קאנאדא
עטאבליירט אין 1910
דערשיינט
יעדן טאג

Vol. 21 No. 226. Monday Oct. 12, 1931.

Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג

מאנטאג א׳ השף, תרצ״ב.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
OCT 19
ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

אנב-אורחא

פון מארק

„טענקסגיווינג דעי"

האבן מיר, הייסט עס, דאס יאר אריינגעכאפט צו פייערן דעם „דאנקס-געבונג טאג" מיט א גאנצן חודש פריער, ווי אלע יאר.

מיר האבן זיך אזוי געאיילט, אז מיר האבן ניט געגעבן אפילו גענוג צייט אפצוארבעטן זיך די אינדיקעס, ווער־מעס צייל אין לעבן ס׳איז אנצופילן אונ־דזערע דאנקסגעבונדיקע מאנגס אין דעם דאזיגן טאג פון יאר, — און צוליב אונזער אייליגייט וועלן מיר מוזן דאס יאר עסן מאנערע אינדיקעס.

און טאמער איז דאס נאך ווייניק, וועלן די הארעווער בי די אינדיקעס קריגן ווייניקער געלט פאר זייער סחר־רה, — אויף וואס זיי באקלאגן זיך טאקע, — וואס וועט נאך מער פאר־שארפן בייאונז די דערפרעסיע . . .

ס׳איז אבער פארט כדאי געווען צו איילן זיך!

ערשטנס, זיינען אונזערע הערצער אזוי איבערגעפילט מיט דאנקבארקייט, אז מיר האבן געפילט אז מיר פלאצן, אויב מיר טאן זיך מיט איר נאר א חודש. צייט. מיר האבן די דאנקבאר־קייט צעמוזט אויסדריקן וואס פריער. צוויישנס, מוז מען היינטיקע צייטן אזעלכע זאכן אריינכאפּן וואס פריער, ווייל, ווער ווייס, וואס מארגנדיקער טאג וועט ברייננען? אפשר וועט שוין אין א חודש ארום גאר ניט זיין פאר־וואס דאנקבאר צו זיין, און מיר וועלן אזוי פארלירן די מצוות אכילת אינדיקס, א׳ן די אינדיקעס הארעווער וועלן פאר־לירן זייער ביסל לייזונג.

היינט ווי קאן מען טאקע אנטוישן אזוי־פיל מיליאנען אינדיקעס, וואס וואכטן מיט אומגערולד אויף דעם טאג ווען זיי וועלן געפינען זייער אייביקן גליק אין אונזערע מאגנס, און קארמעל־נען זיך ספּעציעל צוליב דעם צוועק?

* * *

האבן מיר דערווייל פארוואס צו זיין דאנקבארן?

איך, ווייס, אז מען הייסט אונז דאנ־קען, ווייסן זיי מסתמא פאר וואס.

אט, לאמיר זעען: האבן מיר דאך איבערגעפאקטע שפּייכלערס מיט ווייץ, אז כאטש דאלב מאסקאטשעוואן האט ביי אונז אפּגעברענט פון טריקענעש, אז דא נאך אבער ביי אונז אלץ מער ווייץ ווי מיר קאנען אויפעסן, ווען מען זאל עס אונז געבן . . .

און נעלט איז דא איבערגענוג, — אז „הייגער פיקען ניט", ס׳איז דא אזוי־פיל נעלט ביי אונז אין לאנד, אז באנ־קירן, וואס קאנען קיינמאל ניט לייהן פיל נעלט ביי אונז אין לאנד, אז באנ־קירן, וואס קאנען קיינמאל ניט לייהן אפּגעגעבן זיי, און דערקלערן דערפאר תמיד דעם שכל פון שפּארן נעלט אין באנק, — ווילן פשוט ניט נעמען קיין אפּשפּארונגען, און אנשטאט „שפּארטן" שרייבן זיי אויף צום עולם: „ניט אויס אייער נעלט".

איז דא איבערגענוג ברויט, א שפּע פון נעלט און פון אנדערע גוטע זאכן, — נו, דארף מען סיידן ניט לייבן דאנקען זיין ליבן נאמען פאר זיינע ברויסע חסדים און אויסרייך אונזערע ווארימע נעפיל אז אים, כביכול, דורך אנשטאפּן זיך ביז צום פּלאצן מיט גע־בראטענע אינדיקעס מיט „קרענבעריי סאוס?"

* * *

וואס זאגט איר, ס׳איז טאקע דא תבואה און נעלט, אבער קיין פּרנסה איז פארט ניטא און קיין שטיקל ברויט איז אויך ניטא?

איז דאס שוין פון די קליינע זאכן, — ס׳איז אזא פּסיכאלאגישע קראנק־הייט ביי אונז, א מין פארשטעלונג: ס׳איז דא, און מיר מיינען, אז ס׳איז ניטא.

האבן מיר אבער קלוגע דאקטוירים, וואס הייבן אונז פון דער קראנקהייט.

האט ענגלאנד איר מאקראנאלד און באלרויז, וואס הייבן די קראנקהייט ביי די ענגלענדער דורך א הונגער דיעט טע פאר די ארבעטער . . .

און אמעריקע האט איר הואווער, וואס זוכן צו הייבן זיינע פּאציענטן דורך דיפּענסיס: ער שטופּט איין אין דער ווארטן מיט אומגערולד אויף דעם טאג ווען זיי וועלן געפינען זייער אייביקן גליק אין אונזערע מאגנס, און קארמעל־נען זיך ספּעציעל צוליב דעם צוועק?

* * *

האבן מיר דערווייל פארוואס צו זיין דאנקבארן?

איך, ווייס, אז מען הייסט אונז דאנ־קען, ווייסן זיי מסתמא פאר וואס.

אט, לאמיר זעען: האבן מיר דאך איבערגעפאקטע שפּייכלערס מיט ווייץ, אז כאטש דאלב מאסקאטשעוואן האט ביי אונז אפּגעברענט פון טריקענעש, אז דא נאך אבער ביי אונז אלץ מער ווייץ ווי מיר קאנען אויפעסן, ווען מען זאל עס אונז געבן . . .

און נעלט איז דא איבערגענוג, — אז „הייגער פיקען ניט", ס׳איז דא אזוי־פיל נעלט ביי אונז אין לאנד, אז באנ־קירן, וואס קאנען קיינמאל ניט לייהן אפּגעגעבן זיי, און דערקלערן דערפאר תמיד דעם שכל פון שפּארן נעלט אין באנק, — ווילן פשוט ניט נעמען קיין אפּשפּארונגען, און אנשטאט „שפּארטן" שרייבן זיי אויף צום עולם: „ניט אויס אייער נעלט".

איז דא איבערגענוג ברויט, א שפּע פון נעלט און פון אנדערע גוטע זאכן, אז דארף מען סיידן ניט לייבן דאנקען זיין ליבן נאמען פאר זיינע ברויסע חסדים און אויסרייך אונזערע ווארימע נעפיל אז אים, כביכול, דורך אנשטאפּן זיך ביז צום פּלאצן מיט גע־בראטענע אינדיקעס מיט „קרענבעריי סאוס?"

* * *

וואס זאגט איר, ס׳איז טאקע דא תבואה און נעלט, אבער קיין פּרנסה איז פארט ניטא און קיין שטיקל ברויט איז אויך ניטא?

איז דאס שוין פון די קליינע זאכן, — ס׳איז אזא פּסיכאלאגישע קראנק־הייט ביי אונז, א מין פארשטעלונג: ס׳איז דא, און מיר מיינען, אז ס׳איז ניטא.

האבן מיר אבער קלוגע דאקטוירים, וואס הייבן אונז פון דער קראנקהייט.

האט ענגלאנד איר מאקראנאלד און באלרויז, וואס הייבן די קראנקהייט ביי די ענגלענדער דורך א הונגער דיע־טע פאר די ארבעטער . . .

און אמעריקע האט איר הואווער, וואס זוכן צו הייבן זיינע פּאציענטן דורך דיפּענסיס: ער שטופּט איין ווארטן מיט אומגערולד אויף דעם טאג ווען זיי וועלן געפינען זייער אייביקן גליק אין אונזערע מאגנס, און קארמעל־נען זיך ספּעציעל צוליב דעם צוועק?

* * *

האבן מיר דערווייל פארוואס צו זיין דאנקבארן?

איך, ווייס, אז מען הייסט אונז דאנ־קען, ווייסן זיי מסתמא פאר וואס.

אט, לאמיר זעען: האבן מיר דאך איבערגעפאקטע שפּייכלערס מיט ווייץ, אז כאטש דאלב מאסקאטשעוואן האט ביי אונז אפּגעברענט פון טריקענעש, אז דא נאך אבער ביי אונז אלץ מער ווייץ ווי מיר קאנען אויפעסן, ווען מען זאל עס אונז געבן . . .

און נעלט איז דא איבערגענוג, — אז „הייגער פיקען ניט", ס׳איז דא אזוי־פיל נעלט ביי אונז אין לאנד, אז באנ־קירן, וואס קאנען קיינמאל ניט לייהן אפּגעגעבן זיי, און דערקלערן דערפאר תמיד דעם שכל פון שפּארן נעלט אין באנק, — ווילן פשוט ניט נעמען קיין אפּשפּארונגען, און אנשטאט „שפּארטן" שרייבן זיי אויף צום עולם: „ניט אויס אייער נעלט".

איז דא איבערגענוג ברויט, א שפּע פון נעלט און פון אנדערע גוטע זאכן, — נו,